

Brukerveiledning

Løypelegging i Ocad v.9

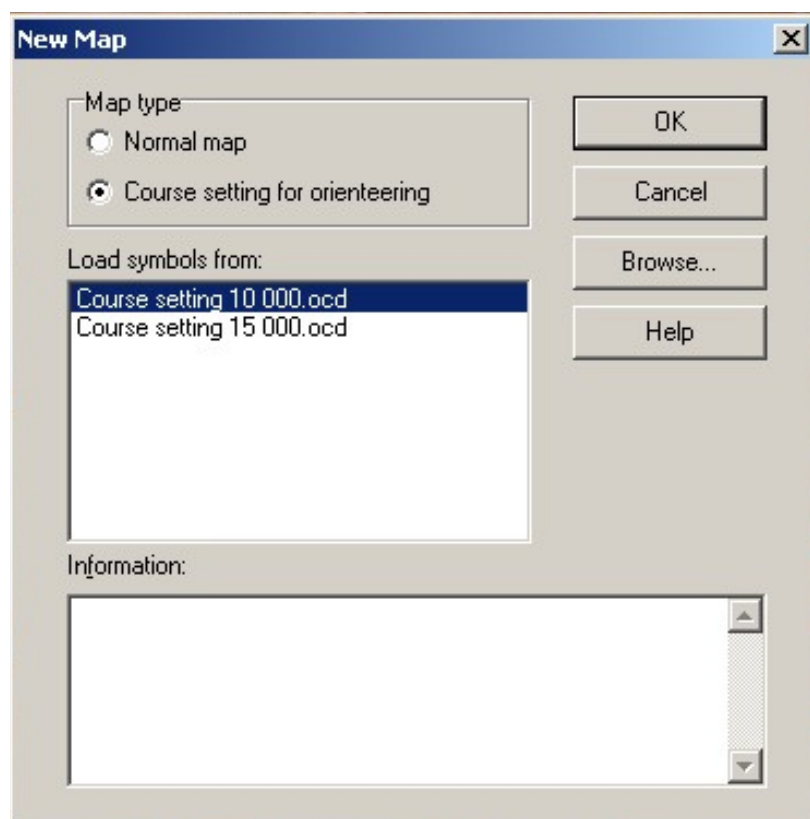
Skrevet av Arvid Mølnvik for Spkl. Freidig 2008-06-05

1. Forarbeid

I god tid før løpet: Få tak i riktig kartutsnitt på Ocad. Dette skaffer normalt Tore Angell-Petersen. Opprett en egen katalog for dette løpet. Kopier Ocad-filen til denne katalogen. Skaff også postenhetene med riktige nummer så tidlig som mulig.

2. Start et nytt prosjekt

Start Ocad versjon 9. Velg deretter menyen **File | New** og **Course setting for orienteering**.

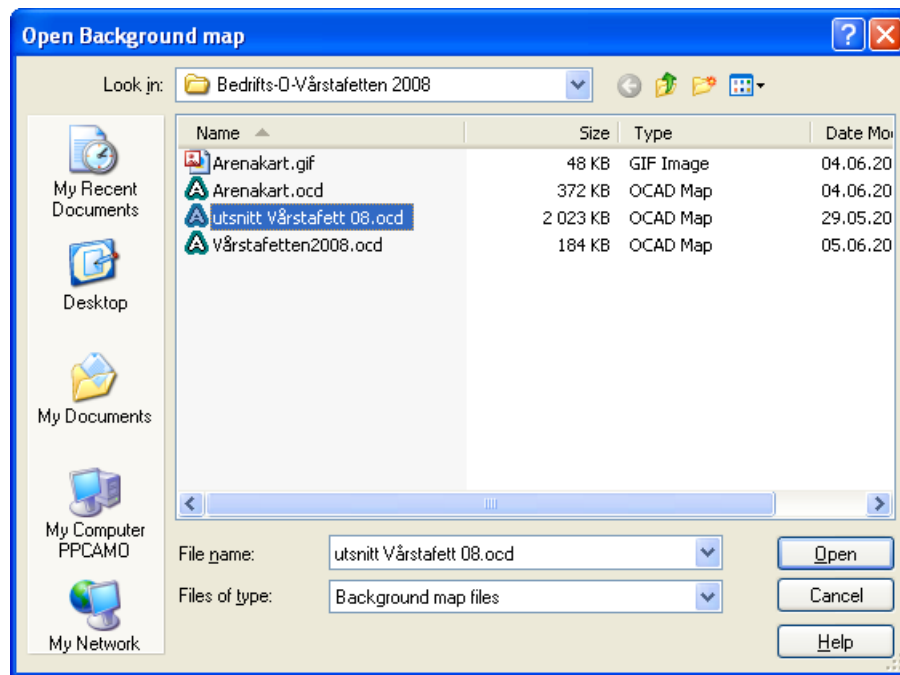

Velg også om du vil bruke symboler tilpasset 1:10 000 eller 1:15 000. Dette skal normalt være 1:10 000.

Lagre dette prosjektet med en gang med passende navn. Dette blir lagret som en Ocad-fil (ocd). **File | Save as.**

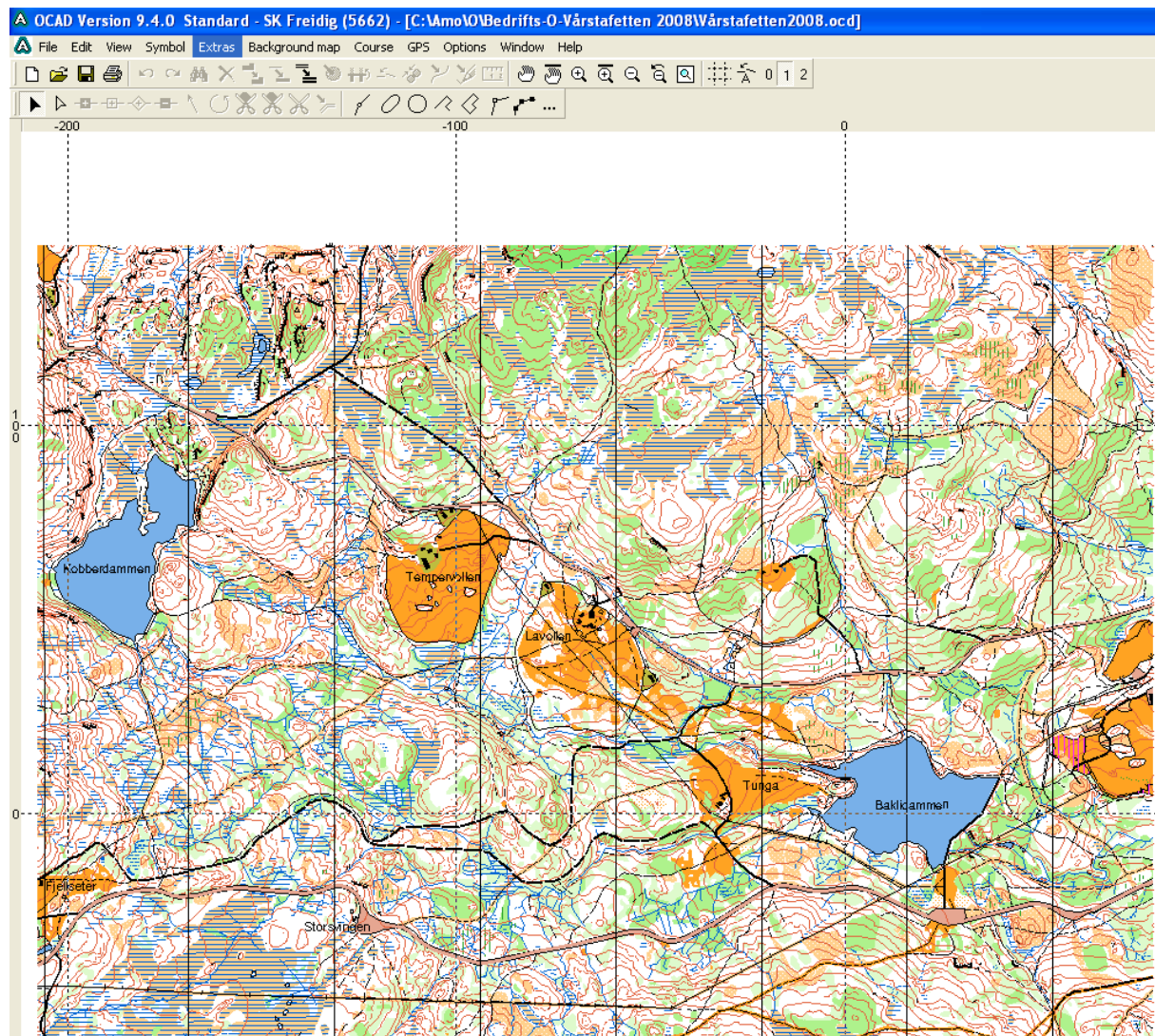
3. Hent kartet

Du skal nå hente inn kartet som bakgrunnslag. Velg menyen **Background map | Open...** og velg riktig kartfil.

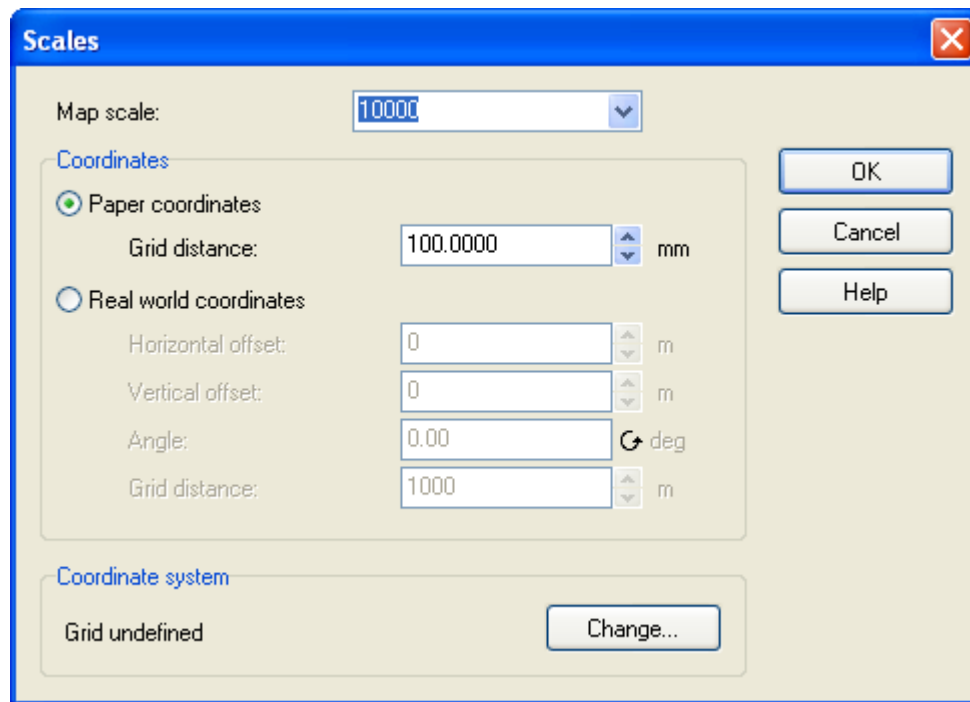
I bildet over er **utsnitt Vårstafett 08.ocd** kartet, den er større enn **Vårstafetten2008.ocd** som er løypene og postbeskrivelsene.

Velg **View | Entire map** og hele kartet vises på skjermen.

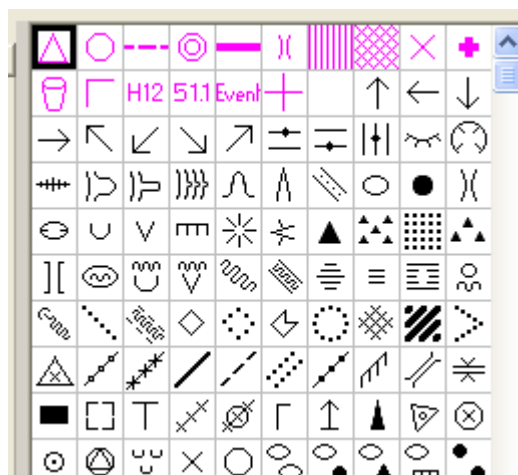
4. Målestokk

Du må vite *konstruksjonsmålestokken* til kartet. Spør Tore om dette. Dette er helt avgjørende for om løpелengdene blir riktig senere. Vanligvis er denne 10000. Velg menyen **Options | Scales** og velg riktig **Map scale**.

5. Tegn inn start og mål

Legg merke til symbolene øverst i høyre hjørne av skjermen. Disse symbolene er alt du trenger for å lage løypene og postbeskrivelsen.

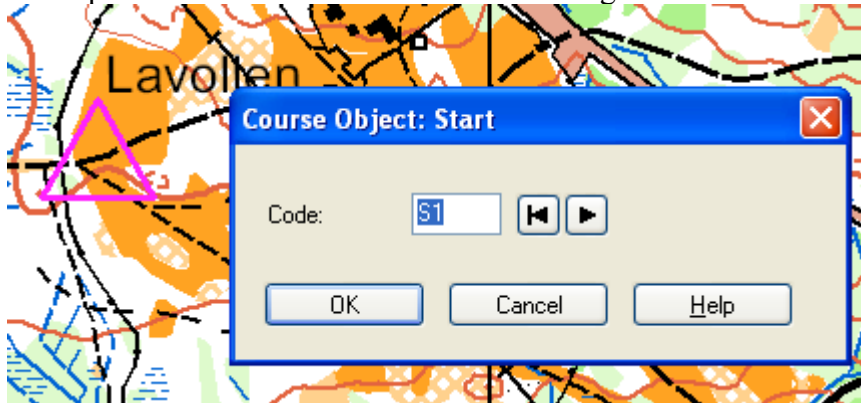

Tegn inn starttrekanten på følgende måte:

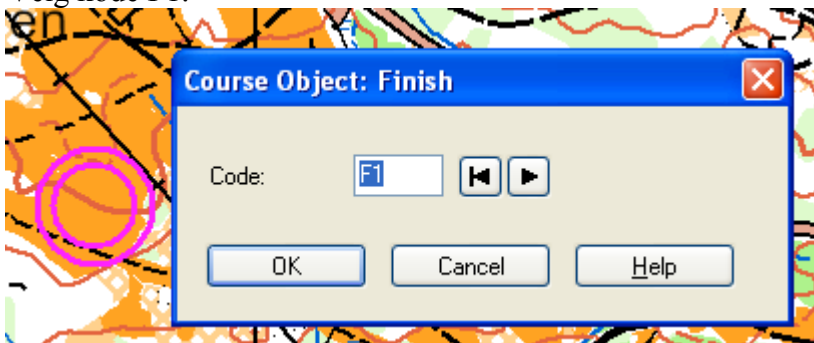
1. Klikk på starttrekanten.
2. Velg et av symbolene for konstruksjon i knapperaden, det spiller ingen rolle hvem du

velger: Nå skal muspekeren gjøres om til et kryss.

3. Klikk på kartet der hvor starten skal være. Velg kode S1.

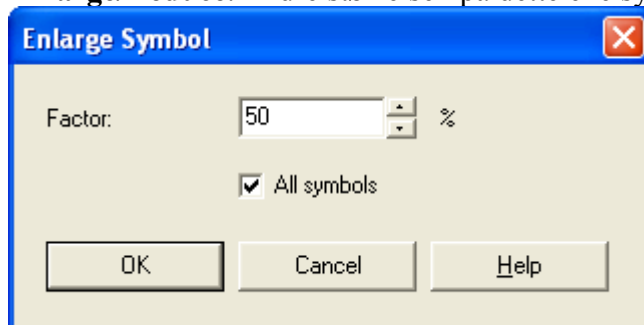

4. Du kan flytte på trekanten ved å velge svartpila, , klikk på starttrekanten og flytt. (Klikk midt i trekanten og flytt den lille firkanten).
5. Klikk på mål-symbolet , velg konstruksjonsknappen og plasser målet på kartet. Velg kode F1.

6. Endre symbolstørrelser

Du kan redusere/forstørre ett og ett symbol hver for seg, eller alle samtidig dersom noen symboler er for små eller store. Velg først trekanten og deretter menyen **Symbol | Enlarge/Reduce**. Endre størrelsen på dette ene symbolet, eller velg alle.

Nå blir størrelsene mer passende. *Men husk at du bør ta en prøveutskrift til slutt og endre størrelsene slik at de blir optimale på løpskartene.*

7. Tegn inn postene

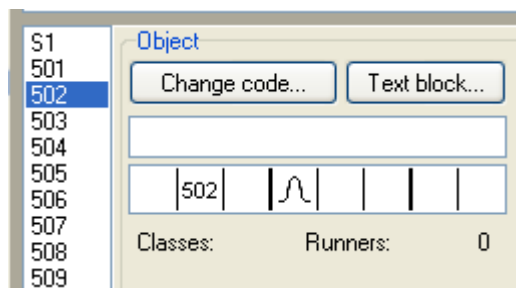
Du skal nå tegne inn alle postene på kartet. Det lønner seg å gjøre dette fortløpende.

1. Velg post-symbolet
2. Velg konstruksjonskappen
3. Tegn inn alle postene. Velg kode 501, 502 etc., ikke 31,32.. Dette er lurt fordi du skal bytte postkodene senere når du har hentet postenhetene og kjenner de riktige kodene. Alternativt kan du legge inn de riktige kodene med en gang dersom du kjenner disse.

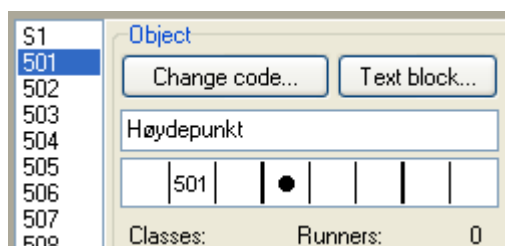
8. Legg inn postbeskrivelser

I høyre billedkant: Klikk på postkoden. Legg inn riktig IOF-symbol på posten. Gjør dette for alle postene.

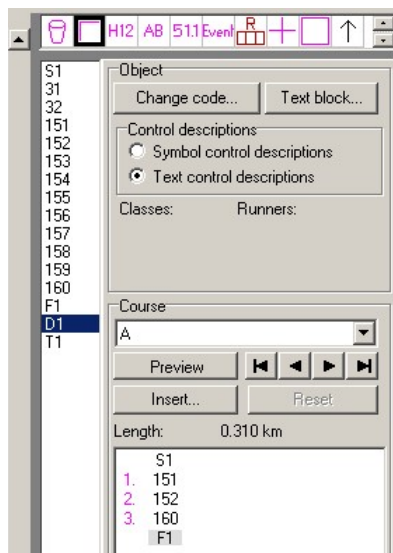

9. Postbeskrivelser for nybegynnere

Nybegynnere skal ikke ha IOF-symboler, men ha tekstbeskrivelser. Legg inn derfor i tillegg tekstbeskrivelser i fritekstfeltet for de postene som skal benyttes i en N-løype.

Når disse senere skal skrives ut, må postbeskrivelsen (D1) være satt til **Text control descriptions**.

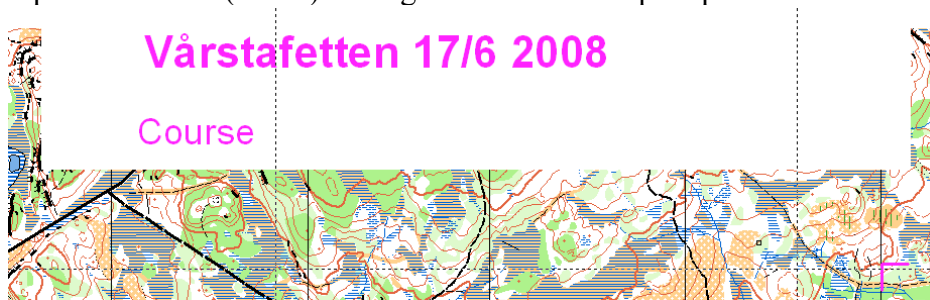
10. Lag en løypeoverskrift og løpsoverskrift

Hvis det mangler ledig plass på kartet for løpsnavn: Start med å definere en hvit firkant med symbol 760.0

Dra deretter ut en firkant enklest med rektangel-knappen .

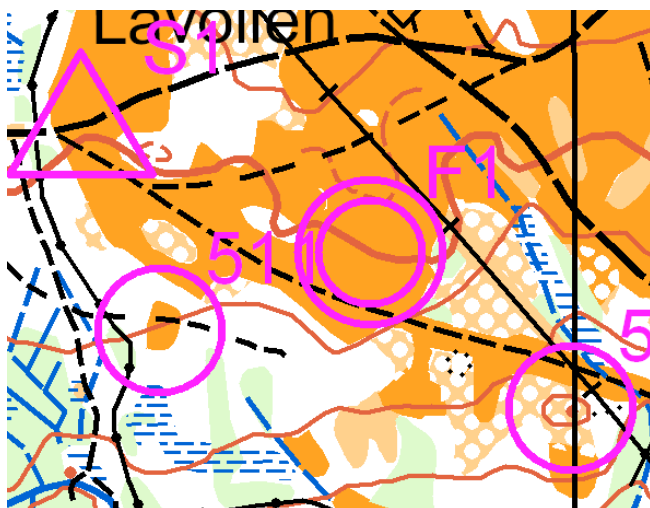
Så: Velg kode H12 ^{H12} og plasser overskriften (for den aktuelle løypa) på kartet på en ledig plass/i det hvite rektangelet. La det stå **Course**. Velg kode N1. Gjør det samme med løpsoverskriften (Event) ^{Event} og skriv inn navnet på løpet.

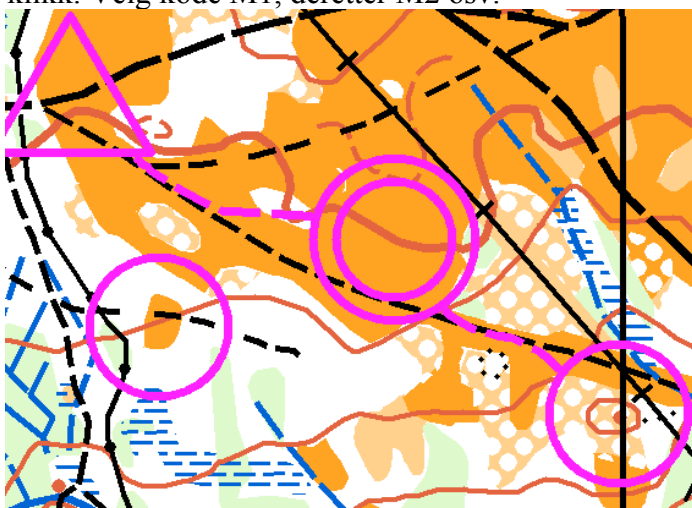
11. Legg inn merka-løyper

Det kan være aktuelt å legge inn merkede strekk f.eks. fra sistepost til mål. Gjør dette på følgende måte:

1. Zoom inn til aktuelt område

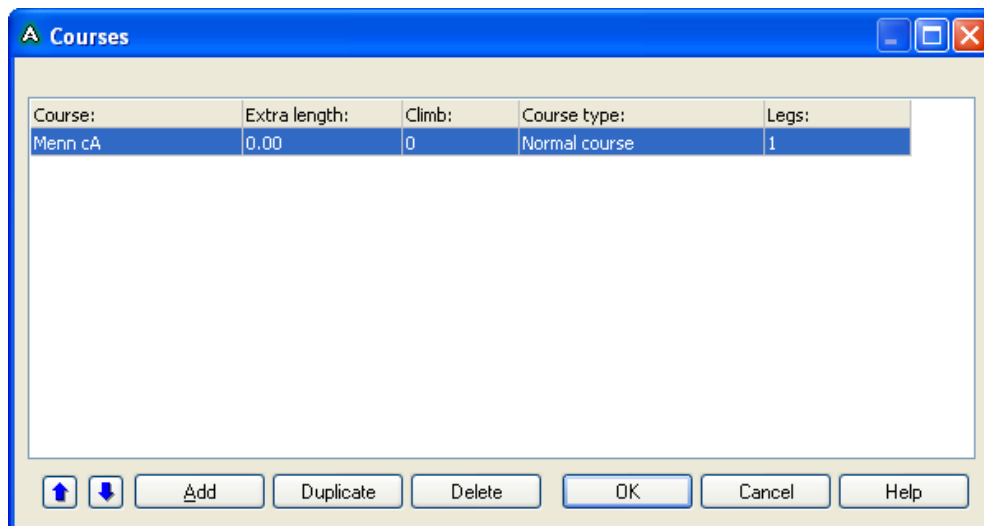

2. Velg stipla-line symbolet
3. Velg en tegnemetode. Freehand-modus anbefales for den ikke-drevne karttegneren.
4. Start streken i ytterkant av sistepost-ringens med et klikk og trekk streken til mål og klikk. Velg kode M1, deretter M2 osv.

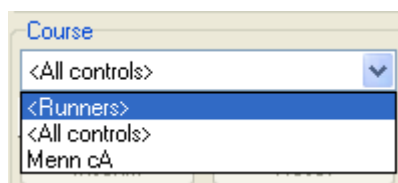
12.Lag første løype

Velg menyen **Course | Courses** og trykk **Add**. Gi navn på første løype. Start med den lengste løypa, det lønner seg. I stafett: Velg et navn på løypa. For stafett: Gi et "kryptisk" navn som ikke avslører gaflingen, for eksempel **Menn cA**. Velg Ekstra lengde som er lengde *i tillegg til start, alle poster, mål og merkede løyper*. Merkede løyper beregnes automatisk i løypelengden. Vent med de neste løypene, disse lønner det seg siden vi skal benytte **Duplicate** på disse. Velg **OK**.

13. Tegn den første løypen

Gå til høyresida av skjermen. Der har du nå fått opp alle postkodene. Legg merke til at du nå i nedtrekkslisten under **Course** har fått opp <All controls> og definerte løyper. Velg **Menn cA**.

For denne løypa skal du nå sette inn følgende:

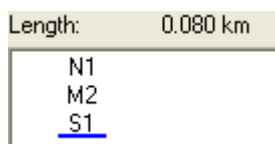
1. Overskrift på løypa
2. Start
3. Alle postene
4. Merking til mål
5. Mål

Gjør dette på følgende måte:

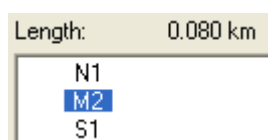
Dobbelklikk på N1 (overskrift) og den overføres automatisk til løypa.

Dobbelklikk evt. på merka løype til startpost M2

Dobbelklikk på start S1

Du ser nå at det er 80 meter til startpost. Hvis du gjør feil: Merk for eksempel M2 med blått og trykk delete-knappen på tastaturet.

Fortsett med å dobbelklikke på postene i riktig rekkefølge.

Fortsett til hele løypa er ferdig. Avslutt med merking til mål (M1) og mål (F1).

Length:	3.840 km
	N1
	M2
	S1
1.	501
2.	504
3.	505
4.	506
5.	508
6.	510
7.	511
8.	512
9.	513
10.	514
11.	515
	M1
	<u>F1</u>

Du kan nå trykke på **Preview** og løypa skal komme til syne. Løypelengden skal nå være korrekt beregnet. *Hvis lengden på løypa IKKE er riktig beregnet er det noe feil med konstruksjonsmålestokken, se kapittel 4. HVIS LENGDEN ER FEIL, MÅ DU RETTE OPP I DETTE! Du må også plassere alle postene og start/mål på nytt dersom konstruksjonsmålestokken ble feil.*

Hvis du har glemt en post, sett blåstreken etter aktuell post og dobbelklikk på riktig postkode.

507	Classes:	Runners:
508		
509		
510		
511		
512		
513	Course	
514	Menn cA	
515		
M1	Preview	⏮ ⏪ ⏩ ⏭
M2	Insert...	Reset
F1		
D1	Length:	3.840 km
N1		
	N1	
	M2	
	S1	
1.	501	
2.	504	
3.	505	
4.	506	
5.	<u>508</u>	
6.	510	
7.	511	
8.	512	
9.	513	
10.	514	
11.	515	
	M1	
	F1	

Hvis det er en overflødig post, merk posten med blått og trykk Delete på tastaturet.

14.Legg inn postkode på kartet

Det er mer og mer vanlig å legge inn postkoden på kartet ved siden av postnummeret, særlig i stafett. Gjør dette med menyen **Course | Options** og slå på **Number and code**.

Course Options

Titles

Event title

Course title

☒ Classes

☐ Course name and class(es)

☐ Course name only

Controls

Numbering

☐ Number

☒ Number and code

☐ Code only

Distance from circle to number: mm

Connection lines

Distance from circle to connection line: mm

Control description

Thicker horizontal line: ▼

Maximum length: Rows

Control description on the map

Box size: mm

☒ White background

☒ Add control descriptions for all controls

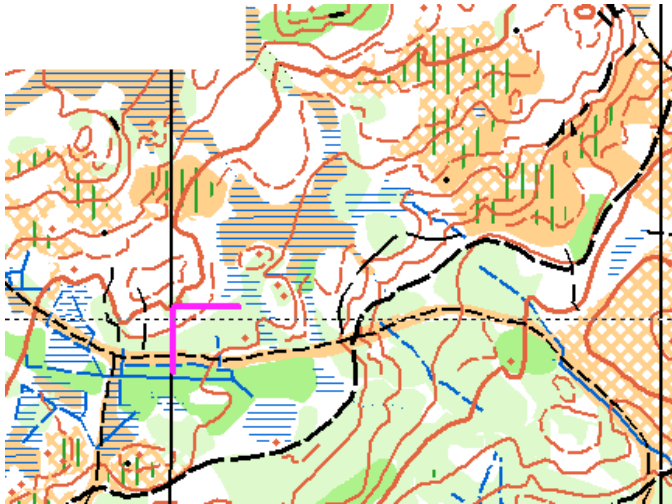
XML Export

☒ Export course relay combinations (not IOF standard)

15.Legg inn postbeskrivelsen på kartet

Først må du finne et ledig sted på kartet for alle løypene.

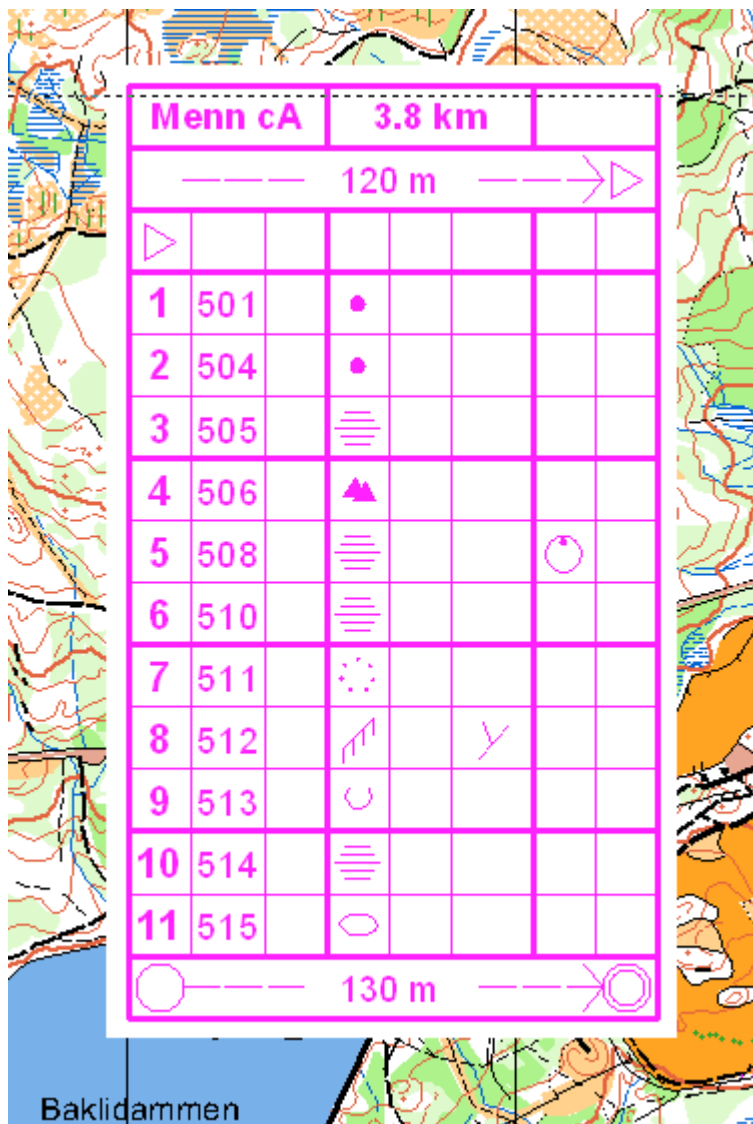
1. Velg øvre venstre hjørne av postbeskrivelsen og plasser denne på passende sted på kartet. Husk at **Preview**-knappen ikke må være nedtrykket. Velg kode D1.

2. For vanlige løyper skal med IOF-symboler skal **Symbol control descriptions** være valgt, for N-løyper skal **Text control descriptions** benyttes.

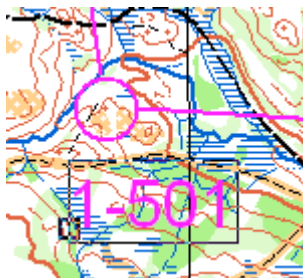
3. Når du nå tar **Preview** skal postbeskrivelsen nå vises.

4. Hvis du ønsker større/mindre postbeskrivelse, velg menyen **Course | Options** og velg ønsket rutenettstørrelse mellom 3 og 6 mm. *Men husk at postbeskrivelsen skal være godt lesbar på løpskartene.* 6 mm er standard.

16.Flytt på postnummer

Pga. plassproblemer, kan det være at du må flytte på noen postnummer. Dette må gjøres pr. **løype**. Velg en løype, preview og flytt på de postnumrene som skal flyttes. Ta tak i den lille firkanten i nedre venstre hjørne av postnummeret og flytt.

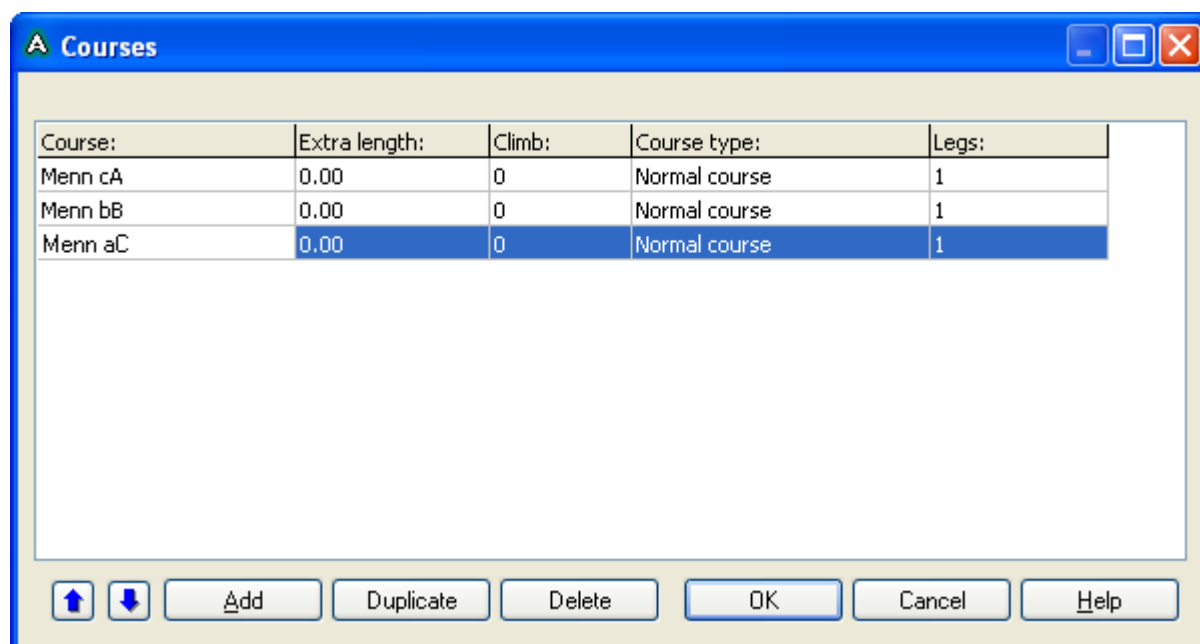

17.Lag knekkpunkter på streker

Hvis noen streker krysser poster, kan du for eksempel splitte streken eller trekke streken rundt med nye knekkpunkter. Merk aktuelt strekk og benytt knappen for å sette inn nye punkter og deretter flytt med . Dette krever litt trening! Alternativt kan du legge inn merke løype.

18.Lag neste løype

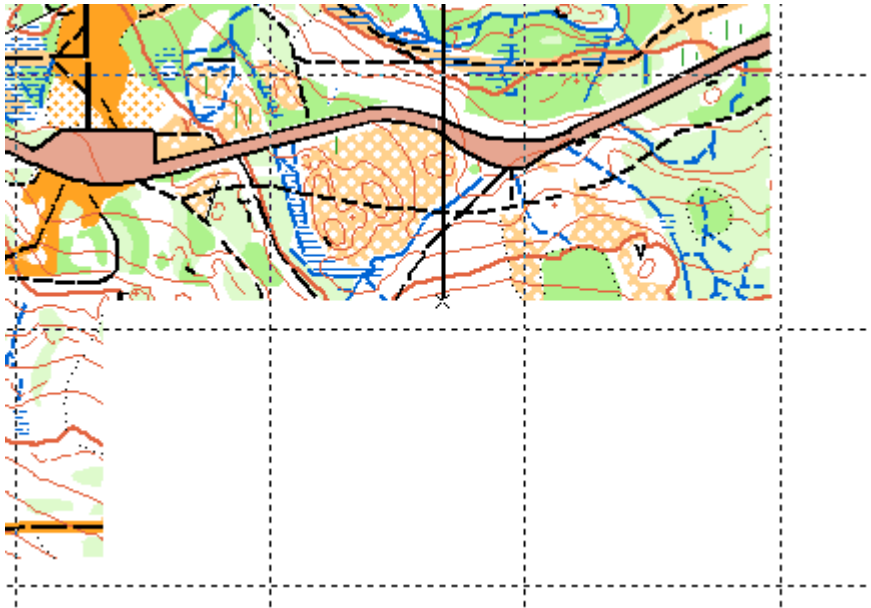
Det lønner seg i å legge flid i den første løypa, særlig stafett. Deretter anbefales det at du kopierer denne til neste løype. Men du kan også lage neste løype fra scratch. Velg menyen **Course | Courses** og **Duplicate** for å kopiere og velg riktig navn på neste løype. Ta så vekk de postene som ikke skal være med å merke postnumrene og legg til andre poster.

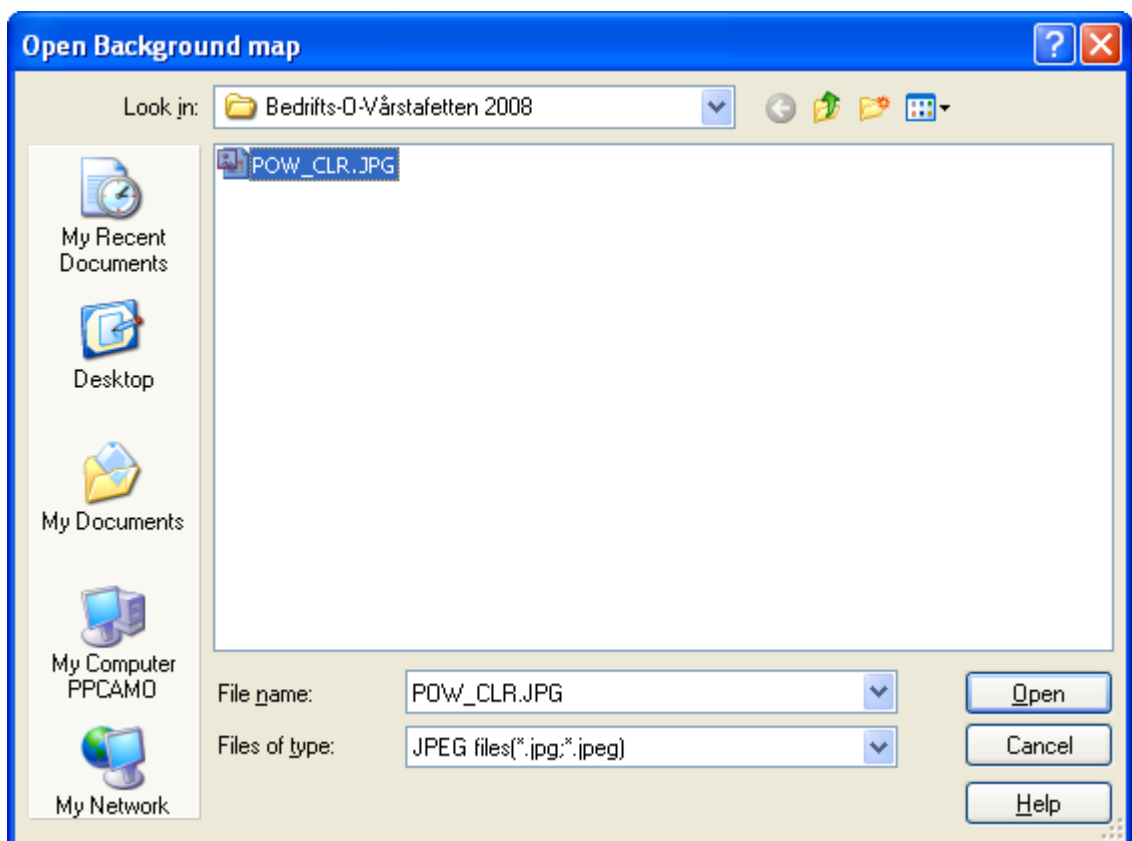
19.Legge sponsormerke/bilder etc.

Du legger inn sponsorbilder e.l. på følgende måte:

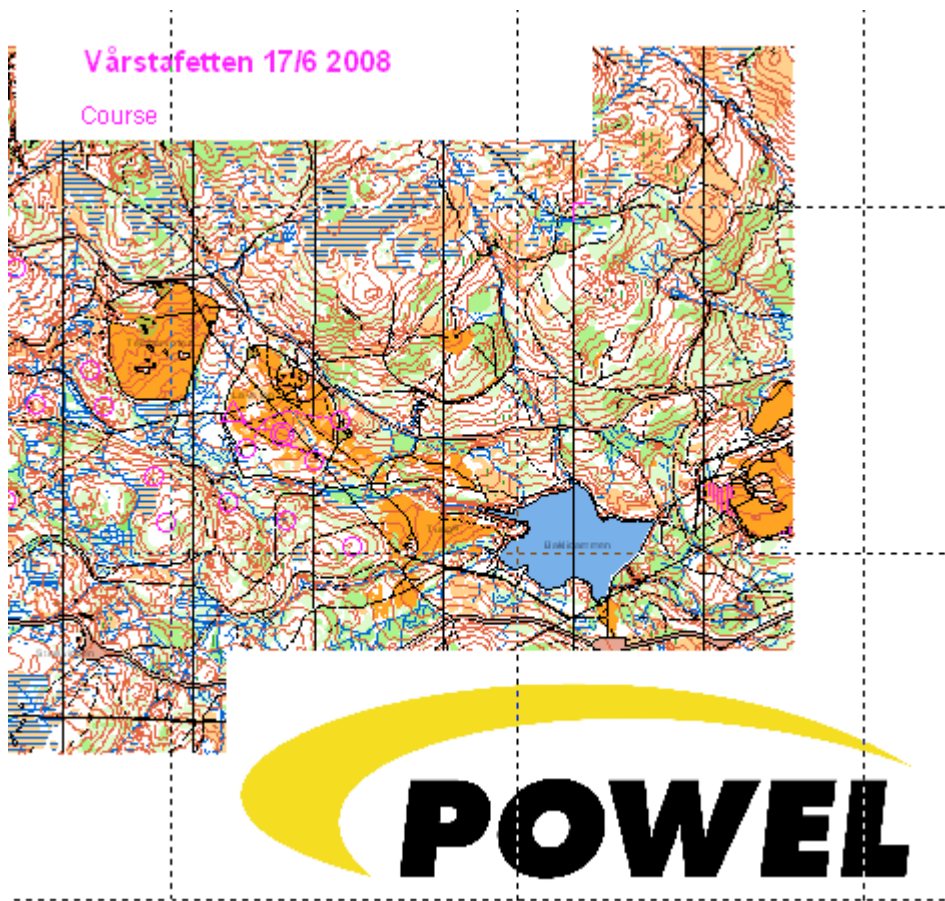
1. Skaff bildet (f.eks. jpg).
2. Lagre dette på samme katalog som ocd-filene.
3. Start Ocad bare med **kartet**, ikke løypa.
4. Finn det området på kartet som er ledig og legg inn en hvimaske-firkant (symbol nr. 960.0, nederst) med passende størrelse.
5. Klipp også bort for eksempel uønskede meridianer med å merke meridianen og bruke saksa.
6. Lagre kartet.

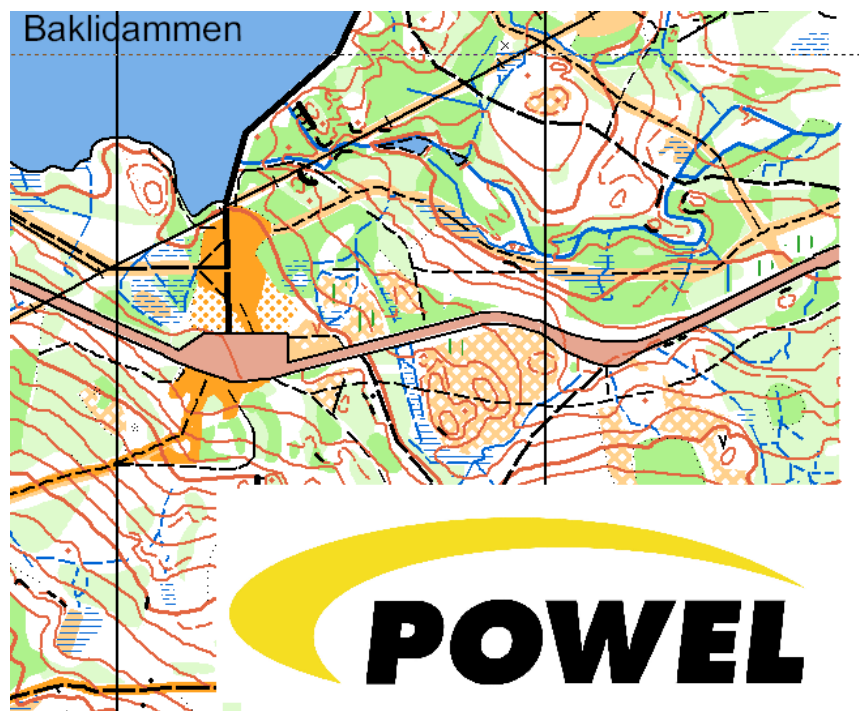
7. Stopp og start Ocad med løypa. Nå skal hvit-området vises.
8. Hent inn bildet med menyen **Background map** | **Open** og velg jpg-fila.

Jpg-fila blir sikkert alt for stor eller alt for lita, du kan evt. justere størrelsen ved insert men dette er fort komplisert.

Bildet kan nå tilpasses med menyen **Background map | Adjust**. Merk et punkt på bildet og det samme på kartet for to punkter, til slutt enter. Les teksten nede i venstre hjørne. Etter litt finjustering får du plassert bildet korrekt.

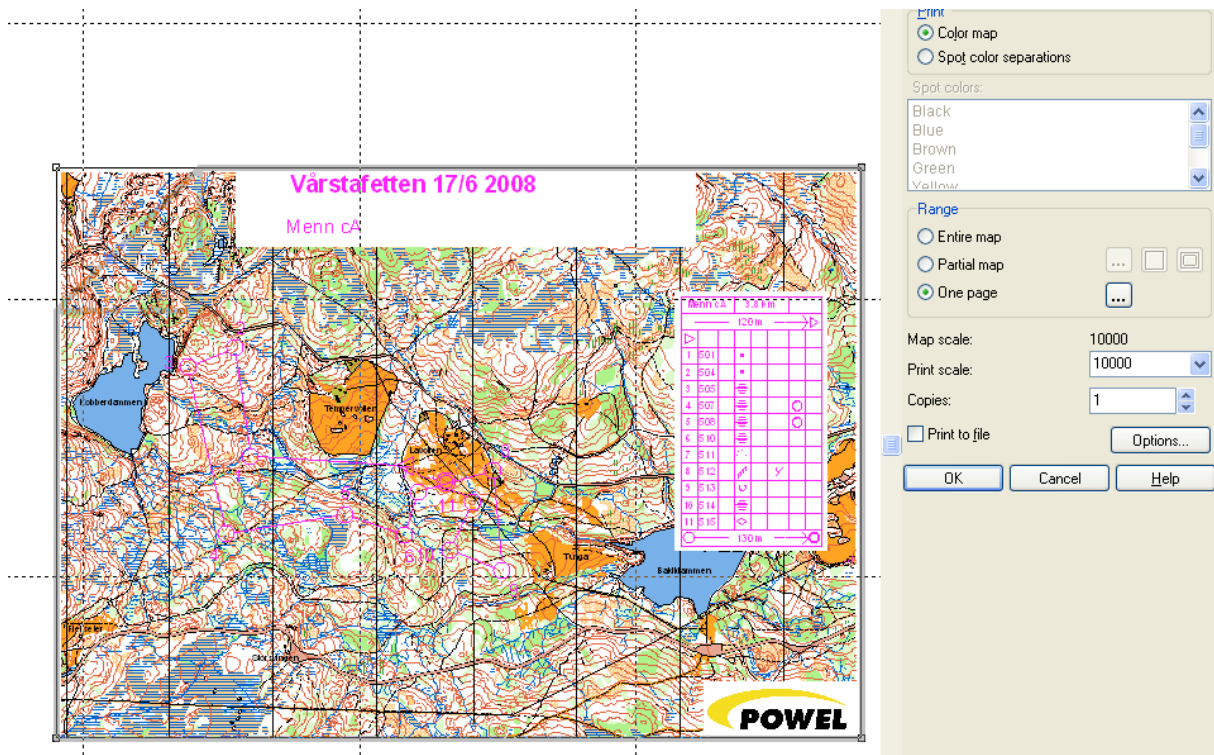
20. Bytt kodene

Når du har skaffet til veie koder på postene, bytt ut numrene fra 501, 502 ... til de riktige numrene. Velg koden til høyre, merk kode 501 og velg **Change code**. Bytt koden 501 til 31 etc.

21. Utskrift

Til slutt skal kartene skrives ut i ønsket antall eksemplarer pr. løype. Velg riktig løype og menyen **File | Print**. Velg utskriftsmålestokk (Print Scale) f.eks. 10000. Velg så **One page**.

Du ser nå området på skjermen som blir skrevet ut innenfor et A4-ark. Hvis dette er for lite, ta vekk litt i kantene i kartet ved utskrift eller øk utskriftsmålestokken (f.eks. til 11000).

22. Fargejusteringer

Særlig grønnfargene kan bli for sterke eller svake på utskriften, dette avhenger av printertype etc. Men fortvil ikke: Alle farger kan justeres med å skru opp og ned på innholdet av de forskjellige fargekomponentene. *Men husk at disse endringene må gjøres på kartfilene, ikke løypefilen. Ta en sikkerhetskopi av kartfilen før du starter med dette, det kan hende at du ødelegger fargene helt.*

Når det gjelder farger, har Tore A-P sikkert et godt forslag, du kan f.eks. importere farger fra et annet kart med menyen **Symbol | Load colors from**. Alternativt kan du forske på farger selv med menyen **Symbol | Colors**, velg deretter f.eks. Green 50% (2. grønnfarge).

A Colors

A Colors															
		CMYK (process) colors						Spot colors							
No.	Name	Cyan	Magenta	Yellow	Black	O	Trans.		Black	Blue	Brown	Green	Yellow	Purple	Gray
201	Layout color Brown	0	68	91	34		100				100				
202	Purple	0	100	0	0		100							100	
203	White background	0	0	0	0		100		0	0	0	0	0	0	0
204	Purple transparent	0	100	0	0	✓	100							100	
205	Purple 50%	0	50	0	0		100							50	
206	Purple 20%	0	20	0	0		100							20	
207	All color separations	100	100	100	100		100		100	100	100	100	100	100	100
208	Green for Ski-O	91	0	83	0		100					100			
101	Black	0	0	0	100	✓	100		100						
102	White for road under construct.	0	0	0	0		100		0		0				
103	Street infill	0	28	41	10		100		0		50				
104	Street infill 30%	0	17	30	5		100		0		30				
105	Street borderlines	0	0	0	100	✓	100		100						
106	Street borderlines 50%	0	0	0	50		100		50						
107	Blue	95	30	0	0		100			100					
108	Blue 50%	48	20	0	0		100			50		0	0		0
109	Blue 20%	18	4	0	0		100			20					
110	Brown	0	68	91	34	✓	100				100				
111	Yellow100%/Green 50%	38	39	100	0		100					50	100		
112	White for green	0	0	0	0		100					0			
113	Green	71	0	91	0		100					100			
114	Green 60%	44	0	56	0		100					60			
115	Green 30%	22	0	28	0		100					30			
116	Brown 50%	0	28	41	10		100				50				
117	Brown 30%	0	17	30	5		100				30				
118	Black 50%	0	0	0	50		100		50						
119	Black 30%	0	0	0	30		100		30						
120	White for yellow	0	0	0	0		100						0		
121	Yellow	0	25	79	0		100						100		
122	Yellow 70%	0	19	55	0		100						70		
123	Yellow 50%	0	14	40	0		100						50		
124	Yellow 20%	0	5	16	0		100						20		
125	Gray	0	0	0	28		100								100
126	Gray 50%	0	0	0	14		100								50

Klikk på denne grønnfargen og endre innholdet av fargekomponentene.

Define Color

Name:

Close

New

Delete

Previous

Next

Help

Cyan: %

Red:

Magenta: %

Green:

Yellow: %

Blue:

Black: %

☐ Overprint

A

LYKKE TIL!